Ч. 207 (13.155). Львів, субота 17. вересня 1932.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

Редакция і адмінїстрация: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	4·00 зол.
Четвертьрічно	12·00 "
Піврічно	24·00 "
Річно	48·00 "

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. " Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Останні події у Маньджу-Го.

(Власна кореспонденція „Діла" з Далекого Сходу.)

Поступ в організації влади. — Мита й почта в руках нової адміністрації.— Вбитий ґен. Ма.— Японський генерал-амбасадор. — Жахлива повінь.

Харбін, 6. серпня 1932

Останніми тижнями не прийшлось мені писати своїх дописів, а тому зібралося чимало цікавих відомостей з ріжних ділянок тутешнього життя і треба бути коротким у своїх записках.

Не дивлячись на шалену агітацію китайського уряду з Нанкіна і ріжні заходи інших противників молодої манджурської держави, кєтаки Манджурія помалу, але постійно закріплює свою окремішню незалежність. Скрізь видно величезну працю, яку виконують установи краю і окремі особи. Особливо треба це ствердити під адресою уряду Сінцзіна, який в останніх часах не займається реклямою своїх видань, лише друкує закони, дає ріжні розпорядження, порядкує відносини і цим засвідчує свою рухливість.

Правда, в краю ще далеко до ладу і спокою, бо вештаються ріжні банди та старо-тірійські повстанці, які не роблять ріжниці поміж політичним противником та мирним населенням і не дозволяють цьому останньому присвятитись щоденній праці. Очевидно, що організація нової влади зустрічає й інші перешкоди.

Ось напр. у Китаю з давніх часів істнували окремі установи для стягання мита з закордонного краму, а також з усіх товарів та сировини, що вивозились з краю. Ці установи колись перейшли під зверхній догляд чужинців, головним чином англійців, французів та японців, а раніш і інших держав, що поставили своїх урядовців для контролі, бо ті держави дали Китаєві позичку під застав прибутків від мита та почти. А тому, коли відбудувалась тепер нова держава Маньджу-Го, новий уряд хотів зразу забрати в свої руки і ці дві установи — митну адміністрацію та почту, але боявся спротив европейських держав; тому залишили справу по старому, а фактично всі гроші з тих установ дістались здебільша нанкінському урядові. Аж у червні місяці митні організації перейшли в руки нової манджурської влади, а тільки вкінці липня перейшла туди і почта. Сталося це всупереч дотогочасній адміністрації. М. ін. головний комісар митного бюра, англієць, видав наказ усім своїм службовикам, китайцям як і чужинцям, не передавати нікому ніяких справ. А всеж нову організацію митної служби швидко наладнали.

З почтою вийшла складна ситуація і фактично почта припинила свою працю майже на десять днів. Листи не йшли зовсім, ніхто не знав, що з почтою діється, а всі почтові урядовці кинули свої посади і позабирали ключі від скринь та шаф, забрали теж печатки, почтові марки, все приладдя і т. ін. Нова адміністрація зразу почала продавати свої нові почтові марки, що були заздалегідь приготовані. Вони мають малюнок ляоянської пагоди та портрет правителя Маньджу-Го, екс-імператора Пу-І. Цікаво зазначити, що в митних бюрах служило немало росіян, які всі покинули службу і завинґажувались по стороні Нанкіну. Туди вони й виїхали кілька днів тому, яскраво доказуючи, що поголоски про якісь російські плани на Манджурію і співпрацю з її новою владою — є безпідставні.

Рівночасно йшла і йде дальше військова акція японців. Про її успіх свідчить факт, що в останніх часах щораз менше ріжних атентатів на залізничі стації і на міста. Всі більші загони майже зовсім ліквідовані. Остання особливо трудна операція була проведена на північ від м. Кешань, що находиться наприкінці хуланської залізниці, де бродив зі своїми відділами ген. Ма. В останніх часах йому було все трудніше боронитись і біля 26—27. липня фактично його зовсім окружили японські війська на яких 100 кільометрів. Вашому кореспондентові показали в японській військовій місії мапу, де були зазначені всі ці відділи і положення ґен. Ма. І дійсно за два дні прийшли звістки про останні битви і наспіли вістки про смерть цього леґендарного отамана, бувшого ґубернатора Сахаліну.

Тепер-же наспіли звістки про встановлення у смузі південно-манджурської залізниці нової японської адміністрації. Замісць консулів, командуючих військами, ґубернатора та інших, була лише одна особа, як спеціяльний повновласник японського уряду, з місцем осідку поки-що в Мукдені, а згодом, після приготовлення йому помешкання, у Сіньдзяні, куди він має переїхати. Цим головним намісником японської концесії в Маньджу-Го призначено ґенерала Муто, одного з найкращих стратеґів японської армії і її відомих вождів, праву руку військового міністра ґен. Аракі. Він буде ґубернатором, командуючим армією замісць ґен. Хонджіо, який приходить у військову раду, він-же буде й кермувати японською політикою у Манджурії. При його управлінню улаштують кілька спеціяльних відділів і всі тутешні японські консуляти будуть під його контролею. Йому буде підлягати також вся діяльність південно-манджурської залізниці, а крім того вся японська армія у Манджурії. Це призначення вважають дуже поважним і знаменним кроком Японії, який скріпить її впливи у Манджурії.

Що торкається відношення до більшовиків, то нова влада Маньджу-Го почала активне винищування всіх комуністичних організацій, провела арештування численних комуністів і приготовляє перший великий судовий процес в Сіньдзяні, де будуть судити тих радянців, що робили атентати на потяги, замахи на мости і т. п. Цікавих засобів боротьби хапаються більшовики для рятування своєї ситуації. Ось напр. недавно влада затримала 22 великі скрині з підробленими паперовими грішми цицікарського банку, що були сфальшовані й переслані більшовиками для підриву вартости грошей цього манджурського банку.

Ще про одну, вже „аполітичну" подію: над краєм перейшли великі дощі, які підняли воду в річках, що повінню заливає луки, поля і нищить не лише села, але й міста. Саме коли я пишу цього листа, принесли ґазети вістку, що вода в Сунґарі почала заливати частину вулиць у місті Харбін-Пристань. Треба зауважити, що цьогорічна повінь у краю така, як це було тільки в 1914 році. Дощі йдуть вже більше місяця. Коли відійде цей лист не знаю, бо залізничі шляхи перервані і потяги не ходять. Міліони тон пшениці, цього золота краю, лежать у воді; скільки загинуло худоби, скільки загинуло селянського добра, про це ніхто нічого не скаже, бо сотні кільометрів простору залиті повінню. А небо похмуре, хмари знову сунуться і ніхто не знає, чи не буде нової зливи. Серед населення починається епідемія холери, що занесли сюди аж із Шанхаю. Дивний край, дивні відносини і незвичайна природа.

Микола В. Самійлович.

Жмінка вражінь із Закарпаття.

Прага, 10. IX. 1932.

У часі цьогорічних ферій довелося мені провести кілька тижнів на Закарпатті. Увійшов я в контакт з духовними і світськими кругами. Мав я також можність побувати у важніших осередках Закарпаття. Тому то бажаю тепер поділитися з читачами „Діла" своїми вражіннями зі своєї мандрівки.

Врожаї там назагал дуже слабі. Збіже і кукурудзу знищили миші. Пашу спалила посуха. Хліба навіть на долах буде обмаль, а Верховині грозить голод з усіми страхіттями, які з ним звязані. Рятункова акція, але плянова і на ширші розміри обрахована там конечно потрібна. Прага обмірковує способи, якби зарадити лихові і можна сподіватися, що їх в пору придумає.

Народовецький рух надзвичайно розвинувся і скріпився, що тимбільше заслугує на признання, що росте він своїми силами. Щоправда спинюють працю народовців кацапи і мадярони на спілку з деякими чеськими чинниками (для них все найдеться видатна підмога у Празі), та здається вже ніяка сила не спинить цього стихійного руху. Школи щораз більше просякають народовецьким духом, учительство Мармарощини майже ціле народовецьке, — ще лиш у мукачівській ґімназії покутує московство, не знати кому придатне, та слушна справа таки візьме верх і московство небавом пропаде.

Цікаве те, що москвофіли і православні тримають один фронт і все йдуть у парі. Щось як і в Галичині. Знана бо річ, що москвофільство це специфічне, веде послідовно до московського православя, а московське православя найкраще приймається і розвивається на москвофільській почві.

Знамение і те, що велика частина народовців на Закарпатті ґравітує до соціял-демократів а то й до комуністів, а тимсамим віддалюється від від церкви. Причиною цього відвернення церкви було те, що деякі і то вищі церковні чинники не зрозуміли гаразд знаку часу і не поставилися до народовецького руху позитивно, а навпаки тайно, а то й явно поборювали народовецький напрям.

Оба табори народовецький і кацапський з напруженням чекали, як поставиться до одного і другого новий мукачівський епископ. Олександер Стойка. Хто знав тамошні відносини, хто стояв у ближчім контакті з о. Стойкою перед його поставленням на епископа, не міг ніяк збагнути, кудою він піде і до кого склониться. Нині вже кожному ясне, що новий енерґійний епископ дуже добре орієнтується в ситуації, оцінює гаразд оба чинники і вибере одиноку здорову дорогу, якою треба йти і церковним чинникам. Преосвященний Стойка понад всяке сподівання станув цілком здецидовано на платформі народовецькій і, як можна вносити з його деяких дотеперішних посунень, піде зовсім послідовно по лінії інтересів свого народу та ніколи не пустить води на чужі лотоки.

Духовний Семінар в Ужгороді майже очищений з москвофілів, а настоятелі його і професори більше або менше свідомі народовці. Дасть Бог зчасом і сліду не буде у семинарських мурах по таких типах як славнозвісний „тройний" доктор, гаситель народньої культури, п. Ф., який недавно ввійшов у спілку з одним конзулем в Ужгороді, щоби на спілку з ним робити пакости українцям. Ця спілка певно не принесе чести п. конзулеві і він готов на ній вийти як Заблоцький на милі. Та нехай там! Побачимо!

Мукачівська капітула по смерти кількох засліплених кацапів (в душі мадяронів) дістане нових канонїків, здеклярованих народовців і там повіє новим, свіжим національним українським духом.

Молодий епископ рішучо домагається того, щоби священики і їх родини говорили по українськи, а вже раз перестали уживати між собою мадярської мови. Досі розговірна мова у тутешнього духовенства є на жаль мадярська; є й такі священичі родини, що у них не почуєш нашого слова.

Щоби церковні школи, яких тут ще доволі багато, могли як слід сповнити свою задачу і бути розсадниками здорової народньої і духовної культури, новий епископ не лиш звернув пильну увагу на вчительські церковні мужеські і жіночі семинарі, але носиться з наміром обсадити церковні школи у більших центрах монахинями Василіянками зга. СС. Служебницями і так виховати свідоме католицьке молоде покоління.

При тім звертає він пильну увагу і настає на

тому, щоби священики сповняли як слід свої душпастирські обовязки, та щоби не відтягалися від позитивної праці на полі культурнім і суспільнім, в політиці-же, щоби брали чинну участь у християнських партіях.

Заміром нового мукачівського владики є перейти в плянову офензиву проти московського православя, яке тільки шкоди заподіяло на нещасному Закарпатті. Місіями, реколекціями і орґанізаційною акцією задумує обняти цілу свою дієцезію.

Цікаво ще знати, яке становище займає новий епископ до української еміграції, яка — треба це признати, — має за собою велику позитивну, культурну роботу на Закарпатті. Отже Владика досі зумів оцінити заслуги і працездатність української еміграції і ставиться до неї зовсім позитивно та прихильно. Він у протиставленні до більшости духовенства вважає українських емігрантів за рідних своїх по крові і вірі і хоче бути їх епископом і пастирем.

Можна зовсім справедливо припускати, що новий мукачівський епископ Стойка, який представляє собою сильну індивідуальність, — якщо піде вибраною дорогою і витріває на ній, — стане справдішнім вождом на Закарпатті і хто зна, чи не буде він найбільшим з мукачівських епископів. Дай то Боже! Побажатиб, щоби й управа пряшівської епархії зрозуміла вже раз, що крайна для неї пора завернути з блудної дороги москвофільства та взятися за позитивну плянову працю на церковній і народній ниві. Може і цього дочекаємося, тимпаче, що по смерти пок. епископа Новака вирине справа дефінітивної обсади пряшівського владичого престола, який повинен дістатися людині отвертої голови, благородного серця і сильного, скристалізованого характеру.

Обсерватор.

Польща хоче дістати знову місце в Раді Союзу Народів.

Дня 23. ц. м. починається сесія Ради Союзу Народів. Як загально думають, вісю цьогорічних женевських осінніх розмов буде політична ситуація в Німеччині у звязку з висуненими нім. урядом постулятами рівности зброєнь. Цьогорічний Збір Союзу Народів переведе м. ін. вибір трьох членів Ради на місце тих, що уступають після скінчення 3-літнього мандату. А що між уступаючими є й Польща, то польські офіц. круги рішили піддержувати кандидатуру Польщі на найближчі три роки.

—o—

Переношення українського учительства з Лемківщини до келецького воєвідства.

Від 1930 р. усунено майже все свідоме учительство української народности з новосанчівського, горлицького і грибівського повітів. Є це відома система, потрібна на те, щоби якнайскорше сповнити бажання ендеків і їх експонентів у ББ (Мейбавм), для яких лемки є тільки відгалуженням польського пня і процес їх винародовлення бажають якнайскорше зреалізувати. До цього запрягли вони всі свої сили, до цього має послужити й усування українського учительства, а насаджування чужого. Польські чинники зробили там пакт з москвофільською клікою, бо — як кажуть лихі язики — тамошні русофіли-інтеліґенти заявили свою незаінтересованість в національности лемків, аби тільки самі мали особисті вигоди. Це є факти, які бачимо на наших очах.

В горлицькім повіті в цьому році перенесено учителів: Батюка, Полошиновича, Литвина Дмитра, а зовсім звільнено молодого Ґижу.

Лемки розуміють ці акти усування від них українського учительства як засіб проти них і виступають в обороні покривджених, про що свідчить письмо до міністра освіти, вислане від громадян в обороні перенесеного Степана Батюка. Письмо підписане всіми громадянами того села. Для історії українсько-польських відносин передруковуємо це письмо в цілости:

„До Пана Міністра В. Р. і О. П. у Варшаві. Населення села Висова, повіту Горлиці, краківського воєвідства порушене до глибини душі кривдою, заподіяною йому наслідком перенесення місцевого управителя школи п. Степана Батюка декретом міністерства з дня 14. 7. 1932 ч. 916/32 на нове службове становище.

П. Степан Батюк, довголітній робітник на ниві шкільної і позашкільної освіти на терені місцевої громади, своїм тактовним поведенням з населенням обох національностей і шкільною дітворою, зєднав собі загальну пошану і любов.

За його старанням вибудовано новий шкільний будинок виключно фондами зі складок місцевих громадян, вибудовано народній дім, кооперативи і театральну салю у Висовій. Як довголітній член громадської ради причинився п. Батюк в численних справах для добра громади і її мешканців як: будовою дороги через село, започаткуванням комасації ґрунтів, такої корисної для поправи добробуту місцевої людности в купелевім місці і багато інших добродійств.

У цьому розгоні його суспільно-освітньої та культурної праці — вирвано його з цього середовища і кинено поза межі не тільки повіту, але й воєвідства, відлучено від рідні і хати, яку собі з власних скромних фондів вибудував.

Ми нижче підписані громадяни села Висова, до глибини душі пройняті тим розпорядженням Пана Міністра, яке нас кривдить, тому що забрано нам такого освітнього робітника і це в хвилі господарської кризи.

Водночас ми дивуємося тому, що учитель сусідньої громади, який сіє кість незгоди, ширить релігійні секти на селі, а навіть з револьвером у руці нападає на безборонних мешканців, остає далі на своїм службовім становищі і влада глядить на це через пальці, а того загально шанованого та поважаного освітнього робітника, переносить, буцім то для добра школи поза границі повіту. Цього роду кваліфікації має не лише п. Батюк, але більше учительських сил, які працюють для добра школи у повіті і дивним та незрозумілим видається, що це лихо постигло саме п. Батюка. Нам добре відомо, що це перенесення наспіло внаслідок неправдивих донесень деяких осібняків, яким лише на тому залежало, щоби спричинити замішання у громаді і серед того у своїй фальшивій амбіції вибитися нібито на великих патріотів.

З уваги на те апелюємо до Пана Міністра, щоби з огляду на добро нашої школи, як і на добро нашої громади, розглянув повищу просьбу, відкликав розпорядок у справі перенесення п. Батюка з Висової та оставив його надалі на дотепершньому становищі управителя школи в нашій громаді, що причиниться у великій мірі до суспільно-освітнього піднесення Висової, а рівночасно заспокоїть огірчені настрої населення.

У надії, що Пан Міністр прийме нашу просьбу, викликану жадобою освіти і культури нас бідних лемків, кладемо свої підписи".

Висова, дня 10. серпня 1932.

Підписані всі радні і 80 громадян.

З наведеної петиції бачимо аж надто недвозначно, що наша Парляментарна Репрезентація мала повну рацію, коли в попередньому і теперішньому соймі домагалася новелізації учительської прагматики, а саме усунення § 58, який дає владі право переносити учителя без доходжень „для добра школи".

Терпить на цьому в першій мірі українське учительство, а також школа і українське громадянство.

Хоч у теперішньому складі сойму і правлячої системи справа зміни безнадійна, то всеж наші компетентні чинники і громадянство не перестануть зі злом боротися.

Григорович.

ПЕРСЬКИЙ МІНІСТР У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 15. 9. ПАТ. 16. вересня приїзжає у Варшаву міністр закордонних справ Персії Форуґі Хан. Його приймуть як гостя в польськім міністерстві закордонних справ. Опісля міністр Форуґі Хан виїде до Женеви.

—o—

Похорони Жвірка і Віґури.

Похорони трагічно погибших летунів пор. Жвірка й інж. Віґури пройшли незвичайно урочисто. Взяли в них участь непроглядні маси народу і безчисленні делеґації з вінками, в тому числі й делеґації від летунських орґанізацій в чужих державах. Маґістрат м. Варшави ухвалив виступити до міської ради з внеском надати одній з вулиць міста назву вул. Жвірка і Віґури. Крім цього маґістрат виступить із внеском признати 3.000 зол. на фонд ім. Жвірка й установити стипендію ім. інж. Віґури в квоті 3.000 зол. Незалежно від того рішило польське населення в Чехословаччині збудувати памятник у честь погибших летунів на місці катастрофи в Цєрліцку Долішнім. Крім того деякі міста як ось Домброва Ґурніча, назвали нововибудовану площу і сквер ім. Жвірка.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1932.

В. ГЕРАСИМЧУК. 3)

Чи анонімність козацького літопису Самовидця відкрита?

Гей, гей!, якби не це відоме пиянство козаків, старшин, простолюддя й не та деморалізація, яку в спадщині лишив старий режім, якби маса мала вищу революційну мораль й саможертву, то без сумніву інакше випала би українська революція! Так, літописець мав рацію, тут зовсім зайва була поправка! Без сумніву, полудневі полки, більш перемішані вишколеним, дисциплінованим, випробованим в боях козацтвом, уміли гарніше держати фронт. Північні сіверські полки, з меншою революційною традицією, могли представляти менш вартісний боєвий матеріял.

Можна посперечатися, скаже ш. автор.

Дальше рішуче не можна погодитися з М. Петровським щодо його мотивації анонімности Р. Ракушки як літописця, який на його думку, прикрився маскою анонімности на те, щоби по смерти своїх противників міг свобідніше себе оправдати, а їх понизити брехнею та очернити.

„Ракушка — пише М. Петровський — хотів своїм твором помстити своїм ворогам, а в таких випадках краще вживати аноніма, щоб читачі не могли вбачати неприхильного ставлення літописця до певних осіб в мотивах особистих чи групових. З цього боку анонімом є свойому творі Ракушка досяг мети".

Такі річи, як говорить ш. критик, найвигідніше виконуються по смерти інтересованих осіб, бо в протилежнім разі, „колиб ця його брехня була відкрита, цеб заплямувало його особу". Ракушка, на думку М. Петровського, „уживає в своїм творі передовсім заходів, щоб виставити свою особу в гарному освітленні і цей момент також примушує його до заховання у творі аноніма". Проте підозріває, чи властиво твердить критик-історик, що Самовидець-Ракушка для помсти ненависним особам-ворогам давав у свому творі невірні оповідання про них. Одні факти замовчував, інші перкручував, себе оправдував, інших зогиджував. В тій цілі, думає автор, змалював Ракушка невірно вибір І. Виговського гетьманом (ст. 182—3).

Читаєш, читаєш такі річи і з дива не виходиш. Насуваються питання, чи не маємо ми перед собою замість історії-хроніки якогось пасквілю, і чи можливе, щоби людина-діяч, яка йшла за такими негативними почуваннями, у якого спонукою була ненависть та охота помсти, могла бути творцем такої памятки, якою є козацький літопис?... Та на щастя, для відпруження цієї депресії історик робить уступку. Щоби пояснити й угрунтувати позитивне, прихильне ставлення літописця до деяких осіб і фактів, автор закинувши свому літописцеві, ще легкодумство, хиткість, відсутність політичних принципів, зміну поглядів, безоглядність у боротьбі, серед якої він не зупинявся й перед крайніми засобами, признає одночасно цьому літописцеві-роялістові почуття вдячности для тих, що йому добре зробили (отже куплену вдячність), признає йому й патріотизм і ним любить автор М. П. від часу до часу пояснити становище літописця до явищ. Тільки, що супроти таких крайне еґотичних несмачних рис Ракушки тяжко якось погодити це більш обєктивно-ідеальне почування, яким є патріотизм.

М. Петровський, знаючи звідки інде про родинні незгодини Р. Ракушки, а саме, знаючи його заповіт, де є виражений жаль 80-літнього старця до деяких членів родини (до невістки), взяв це за обяв мстивости і згіперболізувавши те його почування, цю нібито його мстивість, переніс її до історії, може на іншу особу, і цією мстивістю пояснює деякі події.

Як там воно не було, думаю, така мотивація є неімовірною і як крітерій психольоґічний не може втриматися. Коли йде про виправдання анонімности літописця, то її причини могли бути ріжні. Анонімність могла походити, як нераз буває, з припадку: от, заскочила смерть, а спадкоємці з якихось причин не подбали за рукопис. Могло джерело анонімности лежати теж у християнській скромности; могла анонімність вийти і з цензури, з остраху перед якимсь доносом, цієї небезпеки тих непевних часів, як це зазначив у своїм часі академік Д. Багалій. Могло бути досить інших причин, та тільки певно не та, що її подав М. Петровський. Зрештою є ще питання, чи маємо діло з довільною анонімністю, зважавши, що автор так без обиняків передає оповідання про матір Петра Великого Наталію Наришкіну, яка для карієри свого сина заходилася отрутою вигубити інших царських претендентів, можна сумніватися, чи маємо до діла з анонімністю з цензурних оглядів.

(Продовження буде)

За відбудову німецької монархії.

БЕРЛІН. (ПАТ). На зборах союзу німецьких старшин німецько-національний посол Еверлінг виголосив промову, в якій підчеркнув, що метою реформи устрою Німеччини мусить бути відбудова монархії. Брінінґ — заявив промовець — розвалив завішений будівлі ваймарської конституції, а його наслідник на становищі канцлера переводить чистку румовища під будову нової Німеччини. Промовець вказав на значіння майбутньої реформи конституції, заповідженої урядом Папена, ставлячи за зразок монархістичні проекти провідника нім. націоналів Гуґенберґа.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Опир на вулицях Букарешту.

З Букарешту повідомляють, що в цілому місті великий переполох викликали масові скарги різних дівчат, на які нападає якийсь таємничий опир. Він спершу оглушує свої жертви сильним ударом, опісля робить їм на рамени малу рану, з якої висисає їх кров. Наситившись по схоч кровю, опир лодикує дбайливо рану і заліплює її пластром. Не зважаючи на всі заходи поліції, того таємничого опира досі не вислідили.

З голосів польської преси.

„Національна політика санації".

Під таким заголовком опублікував теперішній лідер ППС посол М. Недзялковський статтю у варшавському „Роботнік"-у (ч. 136 з 14. IX. 1932), з якої хочемо зареєструвати найцікавіші місця. П. Недзялковський пише:

„Не маю наміру повторяти на тому місці програмових аргументів про вагу національної проблеми в Польщі. На мою думку в нас взагалі нема державної національної політики. Як не було її перед травнем, так нема її і після травня. Нарис програми має ППС, нарис, опрацьований до кінця в українській справі (концепція територіяльної автономії) і в німецькій (спільна виборча відозва ППС і німецької соціялістичної партії праці) — і такий, що вимагає ще ґрунтовного переробдення в жидівській та білоруській справі. Поза тим істнують настрої: націоналістично-антисемітські в одних середовищах, менше або більше ліберально замрачені в інших. Державна національна політика полягала перед травнем на періодичних дрібних уступках і періодичних „загостреннях курсу", які взаємно переплітались; не прямувала послідовно ні до виразно безнадійної національної асиміляції, ані до державної асиміляції, тобто до втягання меншостей до співвідповідальности за долю спільної держави так, як це робила віденська(?) політика. З травневим переворотом лучили в меншостевих колах великі надії (хіба жиди! — Ред.), рівні хіба надіям польських працюючих мас. Процес розчарування доконувався рівнорядно, аж дійшли ми до теперішньої ситуації.

„Колиб хто хотів вимазати від ББ програми національної політики — поповнив би пересадну злосливість. Тут мова не про недостачу програми; тут мова про практику. А „санаційна" практика в відношенні до т. зв. національних меншостей була і є такою самою як практика у відношенні до польської суспільности: всю енергію спрямували на розбивання та ослаблювання реально істнуючих рухів суспільних і політичних партій; вирвали з їх середовища найбільше життєво опортуністичні одиниці; опиралися ні сіло ні пало на гуртки цілком несподівані в ролі підпори „польської державної рациї", наприклад на недобитків „москвофільства" в Сх. Галичині, на „старовірів, на білоруську групу п. А. Луцкевича... Славні „виборчі методи" зробили нагло з кн. Я. Радивила і з жидівського купця Висліцького „парляментарних представників" і то саме не кого іншого, а волинських українських селян. І накінець славетна „пацифікація", шкільна політика супроти білорусів, „загострений курс" п. Кіртікліса супроти німців на Поморю, дивоглядна в своїйноторійній хиткости осадницька „політика" на т. зв. „кресах", а — що деякий час — „ліберальні" деклямації з трибуни четвертого сойму. З цілої тієї саламахи накінець вилізли два конкретні факти: 1) ББ поширила свою „суспільну поволоку" на: а) хасидів і приклонників цадиків у жидівській суспільности; б) „старовірів", в) частину давних „москвофілів"; г) на деякі одиниці або „політичних кондотієрів" у суспільностях українській та білоруській; всі ті чинники не мають значіння для дальшого розвитку національної проблеми в Польщі; крім того ББ добув своєрідну „прихильну невтральність" від частини жидівського міщанства (сіоністична правиця); є це, що так скажу — „невтральність страху" перед евентуальним приходом „Обвепольо"; 2) натомісць основні національні проблеми (справа українська, білоруська, німецька і т. д.) підпали величезному загостренню, тим грізнішому, що — наслідком „сильнішої" поліційної влади — „горячку загнали в глибину організму". Якщо означити „передтравневу" політику в справах нац. меншостей топтанням на місці, то потравнева політика є теж топтанням на місці плюс — „санаційні" методи правління. А це коротеньке слово „плюс" символізує дуже багато справ. В остаточних підсумках „санаційний" табор у ділянці національної політики повторяє в новочасних формах релігійно-суспільну політику короля Жигмонта III. Вази в добі давної Річипосполитої. Король-єзуїт лишив трагічний спадок козацьких воєн, штучних „унійних" зусиль і „російської орієнтації" дисидентів. Маю враження, що спадок національної політики „санації" буде не менше трагічний".

Та оцінка політики, що вийшла зпід пера поляка, дарма, що опозиційного до теперішнього уряду, є дуже вимовна та симптоматична. Тому то ми її на цьому місці занотували.

Викрили заговір на життя більшовицького диктатора?

З Москви прийшли вісти, що тамошнє ДПУ викрило істнування терористичного товариства, якого члени мали за мету вбити Сталіна. У звязку з тим більшовицькі власти арештували понад 120 осіб. Більшість з них — молоді старшини нової більшовицької партії. Ходить чутка, що комісар для військових справ Ворошилов був також вмішаний у той заговір на життя Сталіна. Не зважаючи на те власти залишили його в спокою, прикриваючи найбільшою таємницею ролю, яку Ворошилов відіграв у тій афері.

—o—

Нові пенсіоністи в окружному суді у Львові та Перемишлі.

У звязку з відомим декретом про одномісячне завішення неусувальности суддів у львівському окружному суді отримали в середу декрети про перенесення в стан спочинку такі окружні судді: Личковський, Слезановський, д-р Гут і Словіковський. У перемиському окружному суді отримали декрети про перенесення в стан спочинку такі судді: віцепредсідатель окружного суду Бальдіні, начальник городського суду в Перемишлі Байса, окружні судді: Роздола, Турковський, Спендаковський, Терліковський, Романовський і Шиманський. Крім того перейшли на емеритуру: начальник суду в Нижанковичах Войнаровський, нач. суду в Мостиськах Висоцький і нач. суду в Ярославі Кулик. Накінець перенесли в стан спочинку суддю Курпяка в Ярославі.

В Угнові перенесли в стан спочинку всіх суддів разом з начальником суду.

—o—

Конфлікт між райхстаґом і урядом у Німеччині.

БЕРЛІН. (ПАТ). На лист Ґерінґа відповів през. Гінденбурґ письмом, у якому заявляє, що ухвали, приняті в парляменті після вручення декрету, яким парлямент розвязано, уважає за суперечні з конституцією і безпредметові. З тих причин він не думає витягати висновків з тих ухвал. Тимсамим міродатні чинники замикають полеміку у справі конфлікту між през. райхстаґу і урядом Папена. У практиці означає це вдержання господ.-фінансових декретів і залишення при кермі уряду Папена. Пополудні знову зібралася комісія охорони прав парляменту, аби заняти становище супроти рішення президента Гінденбурґа. При цьому видно намагання переконати нац.-соціялістів, що прийнятий комісією внесок, який визнає голосування в райхстаґу за важне, повинен бути анульований. Таким чином мав би бути зліквідований конфлікт між райхстаґом і урядом Папена.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1932.

Д-р М. БАЖАЛУК. 2)

З Лемківщини.

Прогулька до Душатина.

Отже вибираємось. Щось нас сорок кілька осіб. Самі педагоги. Лиш кілька профанів. Їдемо залізницею через Загіря у сторону Лупкова. Ось і Мокре. Дивні назви сіл у Сяніччині: Довге, Криве, Кінське, Мокре... Їдемо до Загіря долиною Сяну, із Загіря до Репеді поперечною долиною Ослави, а з Репеді до Команчі долиною Ославиці. Їдемо напіть не цілі дві години. Ось і Команча. Висідаємо. Відси йдемо 9 км. пішки через гору назад у долину Ослави до Душатина.

Погода прегарна. На небі ані хмаринки. На гору не штука вийти. Лемківські гори низенькі. Збіччя гір зорані, засіяні нижче іноді житом, а вище вівсом, засаджені „бандурками" (барабольою). Житнє ще зелене (при кінці липня!), дуже хворе, стебельця тоненькі, а колоски дрібненькі. А овесик на горбі, дослівно: на 10 цм. високий... Вже й вискався... Величина волоток відповідає мізерні стебла... І щож ті бідні лемки їдять? Бандурки як горішки?

І драпається педагогічний відділ на гору... Молодші, худші, жвавіші вириваються наперед, трохи замашніші ідуть у середині, а тяжка кавалерія ледви лізе позаду. Входимо врешті в ліс. Буковий і яловий. Тихо в лісі. Пташки геть замовкли. Літо. Лиш вряди-годи чути, як десь у висоті тоненько чікає волове очко скликуючи діточок. Переходимо ліс. Їдемо понад дикий гірський потічок, що висох зовсім. У ньому є лише тоді вода, як тане сніг або паде дощ і то добрий. Але погляньте, що він тут виробив! Як він глибоко врізався у землю! Цікавий профіль. Верстви нахилені до позему на яких 50 ступнів. Шарк твердших пісковиків і мякших лупаків, а в лупаках, наче жили тонкі шари якоїсь чорної скали.

— Що це, базальти? Ті чорні?

— Ні, базальти це вульканічні скали. А вульканічних скал тут нема ніяких, лише самі осадові. Це т. зв. меніліти (меніліт — мінерал, відміна опалю), що творять у лупках, як бачите, цілі жили, тому ті лупки зовуться менілітові. Повстали вони в оліґокені.

Сходимо в долину Ослави. Село Прилуки. Онде церква. Оце школа. Йдемо понад річку, шляхом вузькоторової залізниці.

Дивіться, яку гарну долину Ослава собі вижолобила! Яке гарне річище у твердих пісковиках собі витесала! Які там ванни, які басейни! Що то вода зробити може!...

Довго тягнеться розстрільна педагогів, найменше на пів кільометра. Деж той Душатин? Сонце таки добре пражить. Віддні ті замашніші пані і панове. Ледве дихають. Червоні як грань, піт із них цюрком ллється. Минули ми тільки закрут річки і горб — і ось уже видно душатинську церковцю. Нарешті ми в селі. Ми вже у лісничого, пана Гірша, у якого обідаємо. (Обід був заздалегідь замовлений. Розуміється, за гроші).

Обідаємо партіями. Деж тут набрати тільки посудини для всіх нараз? Зупа, мясо, малини... А після цього всього пємо чай з горнят, на яких є образки Карла і Зити. Історичні горнятка з образками...

Зараз по обіді вибираємося до озер. Не всі. Тяжка кавалерія не хоче йти. І йдемо лісом понад потік Вільховатий яких 5 км. Все було би прегарно, якби не так горячо. Йдемо зрубом. Кілько тут суниць і малин! Всі педагоги і педаґожки, всі три специ, оба професори і візитатор збирають малини... Увесь зруб червоний від квіток зніту (Epilobium angustifolium). Деревця: бучки, грабки, яличків.

Минаємо зруб, входимо у вищий ліс. Але ліс той якийсь дивний: за багато тут ів і вільх. Хоч є ялиці і буки. Терен слабо нахилений. Ось наче вал, гребля, гола, нічим не поросла, ціла з повтовчених, синявих глинястих лупаків. Поволі вітріють лупаки. Колиж утвориться в них урожайна земля? Урожайна? Ми бачили, який вїзжайна земля? Ось і доволі велике багносик росте на тій землі. Ось і доволі велике багно покрите шуваром. Аґа! Ми вже на терені нашого засуву чи обланy чи зарви, як гуцули кажуть. Йдемо далі, ось і озеро, одно і друге... Прекрасні! Вода чиста, синя, — глибокі озерця. Виходимо на греблю, що загачує озеро знизу, таку саму, як ми перше бачили, з потовчених пластинок синіх глинястих лупаків, що не перепускають води. Стоїмо на греблі. При берегах озерце зачинає шуваром заростати. А у воді ще стирчать пні сухих ялиць. По тих сухих пнях переганяються, мельодійно цвірінькаючи, берегульки. Видно в ній рибки — стружки... Як весело мчуться у воді! А понад водою літають зелені русалки.

(Докінчення буде.)

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Захований міліярд.

На сторінках офіціоза „Газета Польска" (з 13. ц. м.) доповнює Асторе підсумки Поль. Банку та варшавської біржі, що дотичать захованого населенням Польщі гроша. Показується, що висота захованих грошей (в золотих, долярах та інших валютах), як теж захованого золотого металю є дуже поважна, бо виносить імовірно біля 1 міліярда золотих. Автор статті слушно бідкається над кольосальною вtратою, яку несе з цього приводу польське народне господарство і радить повести розумну акцію та створити льокаційні форми, достосовані до психіки тезавризатора, аби в той спосіб поборoти цей поганий рід ощадности.

Штучна і природна конюнктура.

Найбільшим господарським експериментатором у Німеччині є проф. Вагеман. Про його ріжні теоретичні міркування, що зміряли до поправи промислово-торговельного і фінансового життя німецької держави, нераз ми вже згадували в наших статтях і нотатках. Таким експериментатором у Польщі хоче бути дир. варшавського Інституту для дослідів конюнктури, відомий економіст, проф. Ліпінський. Він випрацював тепер проект штучної поправи конюнктури в Польщі і представив його урядові до розгляду і евентуального зреалізування. Професор Л. думає, що справжня поправа конюнктури прийде в осені 1933 р. зі заморських країв через Німеччину до Польщі. Цей процес він хоче присішити, а саме через поширення кредитової діяльности Поль. Банку і державні залізничі інвестиції, що рушить із мертвої точки залізний промисл. Потрібний для цього капітал радить добути в той спосіб: змінити статут П. Банку, замісць відсоткового завести континґентове покриття банкнотів (англ. зразок), континґент збільшити на 500—600 міл. золотих і з тої надвишки призначити 200 міл. на кредитування приватної господарки, а решту на згадані інвестиції. Цим проектом дав проф. Л. початок новій дискусії на тему валютового питання.

Картелі й обнижка цін.

Зростаюча картелізація ріжних галузей польського промислу викликує все сильніші застереження на ріжних зібраннях і в пресі. Скартелізованим промислам закидають тенденційну політику цін на шкоду консумента. „Польська Господарча" (зош. ч. 36), орган міністерства промислу і торговлі, виступила з передовицею п. н. „Картелі чи проти картелів", в якій старається оправдати з господарського боку істнування картелів. Автор передовиці вказує на позитивні ціхи картелів, як на мотиви протеґування їх урядом. Останні дні принесли як приклонникам так і ворогам картелів нові арґументи. Першим — заповіджену знижку цін цукру, а другим — нечайну звижку ціни вугілля на 3—5 зол. від тонни. Подорожіння палива саме на порозі зими викликало великий відгук у цілій Польщі. Консументи підсувають урядові думку скористати з права декрету й декретом реґулювати внутрішній оборот вугілля. Поголоски кажуть, що номінація Завадського міністром скарбу принесе поважну акцію уряду в напрямі обнижки цін. Це дотичилоб: залізних виробів, вугілля, цементу, юти, скла. Монопольні артикули є ще під знаком запиту.

Нова митна тарифа і торговельний білянс.

У звязку з актуальною тепер справою проголошення нової митної тарифи, яка у великій степені зреформує торговельні обороти Польщі зі закордоном, господарські кола вижидають ріжних несподіванок. Особливо турбуються вони торговельним білянсом, який у вивозі і ввозі постійно гіршає. Рівняючи I. піврік ц. р. з I. півроком мин. року вартостевий вивіз зменшився на 43.3 проц., а ввіз на 46.1 проц. Отже є чим журитися, тим більше, що завзяття у відплаті (т. зв. реторсії), мабуть ще ніколи не було таке гостре. А нова тарифа мабуть дасть чимало причин іншим державам виявити цю завзятість.

В. Н-вич.

Труднощі порозуміння у Стрезі.

Дальший хід нарад знову застряг і цим разом песимісти передбачують повне фіяско конференції, щось у роді паперового рапорту чи чогось подібного. Останні труднощі, які виявились при окремих проектах трьох великодержав: Франції, Італії і Німеччини та зведенню їх до спільного знаменника, закінчились конвенцією тих трьох держав про ревальоризацію цін збіжа й уздоровлення фінансових справ у середущій та східній Европі. Здавалось би — усе вже в порядку. Та висунулися нові труднощі. Цим разом Анґлія не погоджується зі змістом згаданої конвенції, а саме з її фінансово-валютовій частині. Опонують разом із нею теж Голяндія і Швайцарія. Однак всупереч усім побоюванням мабуть і Анґлія погодиться врешті з учасниками конвенції, визнаючи вкінці слушність їхнього становища з уваги на виїмкове положення дунайських держав на сході Европи.

В. Н.

ПОЇЗД ЧУЖИННОЇ ЛЕҐІЇ УПАВ У ПРОВАЛЛЯ.

ПАРИЖ, 15. 9. ПАТ. Вчора пополудні поїзд, що віз баталіон 1. полку чужинної леґії, щоби змінити відділи в Мароко, впав у провалля 30 метрів глибоке. До катастрофи прийшло між місцевостями Сельбун і Турен, в Альжирі. По дотеперішнім обрахункам згинуло 120 людей, з тяжче й лекше ранених є 150. З двох старшин баталіону один згинув. У провалля впало 32 ваґони. Рятункова акція тяжка, бо нема достаточних комунікаційних засобів. Той поїзд у середу вийшов був із Бель Аб.

ОРАН, 15. 9. ПАТ. Виявляється, що в катастрофі в Альжирі згинув увесь персонал поїзду, крім паляча, якому вдалося в останній хвилині зіскочити з льокомотиви, та одного з кондукторів, що був в останнім ваґоні, одинокім, що не впав у провалля. Досі з румовища добули 40 трупів.

Б. ціс. Вільгельм не вертає до Німеччини.

АМСТЕРДАМ. (ПАТ). Урядово повідомляють, що поголоски, які ходили нині пополудні за границею про несподіваний поворот б. цісаря Вільгельма до Німеччини, виявилися безосновними. Б. цісар Вільгельм перебуває далі в Зандворті у свого приятеля і є під постійною охороною поліції.

ТАЙНА КОМУН. ДРУКАРНЯ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН (ПАТ), Берлінська поліція викрила тайну комуністичну друкарню, в якій виходила нелеґальна ґазета „Die rote Sturmfahne". В льокалі друкарні арештували 7 осіб при праці. Сконфісковано кількадесять тисяч примірників того орґану, що виходив замість завішеної „Die rote Fahne". У сконфіскованому числі був м. ін. зазив до загального страйку й образи під адресою уряду. Друкарню опечатали. Арештовані мають відповідати за протидержавну діяльність.

ХТО ПЕРЕМОЖЕ В ЧІЛЄ?

САНТІЯҐО ДЕ ЧІЛЄ (ПАТ). Адмірал Меріно, що стоїть на чолі повстання, заняв летунський майдан, який перемінився в озброений табор. Здається, що положення зміняється на користь дотеперішнього президента Давілі, бо тимчасовий президент, ґен. Блянш, подався до димісії.

РУМУНСЬКИЙ ПОСОЛ НА ХРЕСТИНАХ.

БУКАРЕШТ, 15. 9. ПАТ. У звязку з пресовими чутками, які привязують політичне значіння до присутности румунського посла у Відні на хрестинах сина вел. княжни Ілеани, з офіціяльних кол інформують, що присутність представника Румунії на хрестинах була звичайним актом куртуазії, коли взяти під увагу, що на тому святі була рум. королева Марія, бабуся немовляти.

ДЕЛЕҐАТИ НІМЕЧЧИНИ НА СЕСІЮ РАДИ СОЮЗУ НАРОДІВ.

БЕРЛІН (ПАТ). Головними делеґатами Німеччини на сесію Ради Союзу Народів будуть мін. закорд. справ Нойрат, мін. повновласник фон Розенберг і дир. мін. Гавс.

НА СМЕРТЬ ЗА КРАДІЖКИ!

МОСКВА (ПАТ). Сьогодні оголосили в СРСР 15 присудів смерти. З того 12 присудів видали в ріжних місцевостях Кавказу за крадіжки на залізницях на загальну суму пів міліона карбованців. У тих самих процесах засудили 16 осіб на довгорічну вязницю.

Підготовка міжнародньої господарської конференції.

Світова преса зароїлась від статтей економістів і політиків, рядовиків та достойників, на тему майбутньої торговельно-валютової конференції. Лунають оптимістичні голоси про її висліди, але не бракує теж виявів крайнього песимізму. Програма конференції намічена ще тільки загально. „Поруч з важними фінансовими питаннями — пише один із достойників Ліґи Націй А. Сальтер, — такими як валютова і кредитова політика, рух капіталів і рівень цін, буде широко дебатована справа усунення дотеперішніх перешкод у міжнародній торговлі". Не тільки наслідком бажання Америки, але вже з технічних причин конференція не відбудеться перед новим роком. При кінці ц. м. зійдеться у Женеві підготовча комісія й означить остаточно місце і речинець конференції.

В. Н.

Уступка капіталістичній психіці селянства.

Інж. Бассехес в останньому своєму дописі з Москви („Нае Фрае Прессе" з 11. ц. м.) подає цікаві інформації про апровізацію міст сільсько-господарськими продуктами. По містах — пише він — повстала ціла маса базарників, скрізь повно деревляних буд. Це т. зв. „колхозні базарі". Там селяни, як ті, що обєднані в колхозах, так і ті, що господарять самостійно, продають усе з виїмком збіжа, яке зможуть вільно продавати аж після 15 січня. „Ножиці" тепер усе більше замикаються у користь селян. Селянин не хоче тепер за свої продукти грошей, але промислових виробів. Це гонить вгору ціни, тоді, коли платні робітників твердо стоять на тому самому місці. Уряд все більше рахується зі селянством, яке розпоряджає випробованою зброєю — пасивною резистенцією. Ця зброя трапляє в найбільш болюче місце, бо у шлунок. „Колхозні базарі" — це данина сов. уряду капіталістичній психіці селянства.

Не згадав інж. Бассехес про ще новішу данину, а саме: рільні комісії, що мають берегти нормалізації праці в рільництві а разом із тим мають уважати, аби не змушували селян до колективізації. Кожний селянин може виступити з колективу і дістає приділ землі і кредити.

В. Н.

Нота Китаю проти визнання Манджурії.

НАНКІН, 15. 9. ПАТ. У звязку з тим, що Японія визнала нову манджурську державу, китайський уряд вислав протестаційні ноти до Льондону, Парижа, Вашинґтону, Риму та Женеви. В нотах китайський уряд закидає Японії знасилування територіяльної та адміністраційної суверенности Китаю та домагається негайної акції. Домагається теж від сиґнатарів пакту 9-ти великих держав, щоби негайно скликали конференцію. До японського уряду Китай вислав дуже енерґійну ноту.

Чи Америка виступить проти визнання Манджурії?

ВАШИНҐТОН, 15. 9. ПАТ. Згідно зі звідомленнями з держ. департаменту визнання манджурської держави Японією не спричинить ніякої інтервенції бодай до хвилини розглядання рапорту Лейтенової комісії. Як повідомляють часописи, дуже можливе, що департамент здержиться від усяких виступів у цій справі аж поки Ліґа Націй не розгляне Лейтонового рапорту.

Бандитський напад на Міський Банк у Берліні.

БЕРЛІН. 15. 9. ПАТ. Сьогодні передполуднем у Берліні перед філією Міського Банку, що є в шарльотенбурськім ратуші, виладовували гроші за продані трамваєві й автобусові білети. Працювало при цьому кількох людей. Нараз заїхала тут елеґантна лімузина. З неї висіло чотирьох людей та зараз стали стріляти з револьверів. Ранили чотири особи. Счинився переполох, а бандити схопили касетки з грішми та заки хто зміг зорієнтуватися всіли до авта та втекли. Дирекція берлінських трамваїв здогадується, що бандити забрали 40 тис. мар. Одного тяжко раненого забрали до шпиталю. Бандитам удалося втекти, хоч на вулицях був великий рух. За ними пустився був один поліцай у приватному авті, та безуспішно, бо бандити втікали із небувалою як на вуличний рух, скорістю 100 км. на год. Слідство виявило, що авто, яким втекли бандити, було власністю одного з директорів промислово торговельних фірм у Берліні та що бандити вкрали це авто вчора пополудні.

---

1 МІЛІЯРД — ЗАМІСТЬ 11.

ВІДЕНЬ (ПАТ). „Нaec Вінер Абендблят" повідомляє з Ню-Йорку, що европейські фінансові знавці виробляють предложення під адресою Америки. Те предложення передбачує заплату Злуч. Державам 1 міліярда долярів, замість 11 міліярдів, що їх держави Европи винні Америці.

ВЗИВАЮТЬ ПАПЕНА СТАВИТИСЯ ПЕРЕД СЛІДЧ. КОМІСІЄЮ.

БЕРЛІН, 15. 9. ПАТ. Комісія охорони прав парляменту приняла вчора внесення нац. соціялістів, яке взиває канцл. Папена, міністра вн. справ Гайля та держ. секретаря Блянка ставитися перед спеціяльною слідчою комісією. Комісія має розглядати події, що попередили розвязання райхстагу.

Хочуть арештувати Папена.

Гітлерівець Оберфльорен зажадав вияснень чи більшість комісії готова приказати арештувати канцл. Папена, колиб він відмовився ставитися перед комісією. Предсідник комісії охорони прав нар. представництва відповів, що над цією справою можна буде радити щойно тоді, коли канцлер відмовиться прийти на засідання для зложення зізнань

КОЛИ СКЛИЧУТЬ СОЙМ?

У варшавських політ. колах кружляли чутки, що сойм скличуть у конст. речинці, себто 31. жовтня та зараз відложать сесію на цілий місяць. Колиб змінили цю частину конституції, що торкається управнень президента, то марш. Пілсудський кандидував би на становище президента Польщі, його виберуть і він прийме кандидатуру. Колиб ці сподівання завели, сойм розвяжуть, Пілсудський став би премієром, а в нових виборах Пристор кандидував би на президента держави.

НОВИНКИ

— Проф. **ЕДВАРД ШТАЄРМАН** відбуде першу лекцію дня 21. ц. м. у **Школі Музичній ім. Ігната Падеревського у Львові, вул. Мілковського 11.** Учні заінтересовані зголосяться в Канцелярії Школи для ближчого порозуміння. 1-2

— **Дент. Заведення Якова Насса,** Львів, Сикстуська 17 приймає від 9—1. і 3—6. год. Для шкільної молоді та урядовців велика знижка. 114 2—3

— **З нагоди 300-ліття уродин гетьмана Івана Мазепи** в Сокалі відбудеться дня 18. вересня ц. р. Свято Національної Праці. Програма свята: 1) Збірка на оболоні над Бугом. 2) Год. 9. полеве богослуження. 3) Год. 11. Святочна Академія. 4) Год. 13. похід вулицями міста. 5) Сцени з трильогії Б. Лепкого, купальний обряд і руханкові вправи.

— **Український львівський театр „Цвіркун“** переїздить з Холорова, де гостив три дні, до Бурштина. Там виставить він у днях 16—18. ц. м. три ревії. Після того дружина „Цвіркуна“ дасть вистави: в Галичі (19. і 20.), Єзуполі (21. і 22.), Надвірній (23. і 24.), Богородчанах (25) і Солотвині (26. і 27.). Після того „Цвіркун“ виїде на один тиждень до Черновець.

— **З Т-ва Спів. „Сурма“.** З огляду на близькі концерти, особливо-ж з огляду на участь Т-ва в академії в честь І. Франка, запрошує Т-во своїх членів на проби хору, які пічнуться вже в суботу 17. вересня ц. р. в год. 7-ій вечором у льокалі малої салі Т-ва Лисенка і відбуватимуться що середи і суботи. Всі охочі співаки, які ще не є нашими членами, повинні вступити в активні члени одинокого мужеського хору у Львові, чим піднесуть і вартість хору і вартість його виступів.

— **Неграмотні афіші В. Хенкіна.** Афіші концертового бюра Тірка заповідають, що на своєму 2-му концерті Віктор Хенкін буде співати й 6 українських пісень, при чому подано тут-же їх наголовки. На жаль — ці наголовки є глумом з української і мови і пісні. В українській транскрипції (афіші лише польські) вони виглядають так: „Ой пущу я коніченька“, „Дзігуни, дзігуни“, „Ой ходит сон“, „Ірод царь“, „Сам пю, сам гуляю“... Не відомо, чи це сам Хенкін подав неграмотно свій репертуар, чи це так випродукувався коректор п. Тірка, але одно і друге не зменшує скандалу, який треба якнайгостріше напятнувати.

— **6 місяців вязниці за промову на панахиді.** У доповненні до вчорашньої новинки подаємо, що Павло Павлюшинський із Боратина, сокільського пов., засуджений на 6 місяців вязниці за промову, виголошену на могилі поляглих стрільців.

— **Лікар згинув в автомобільній катастрофі.** Тому два тижні виїхав до Італії власним автом зі Львова лікар д-р Бернштайн. З д-ром Берштайном вибралися його жінка та два сини. Вчора прийшла до Берштайнової родини телеграма з Італії, що д-р Берштайн згинув в автомобільній катастрофі. Ранені були його жінка й молодший син, а старший син, що кермував автом, вийшов ціло.

— **Вбивство на весіллі** В Стоянці (пов. Мостиска) на весіллі у Мих. Богача 26-літн. Ст. Тичишин убив із кріса Ол. Солтиса з Ляшок Гост. Арештований боронить ся тим, що був зовсім пяний.

— **Батько вбив сина.** В Колендянах (біля Чорткова) реемігрант із Америки Гнат Пирожок убив сокирою свого сина Івана. Причина: спір на маєтковому тлі. Вбивник стане перед наглим судом.

— **Вдавав лікаря.** У Золочеві арештували Мехеля Гольдштайна з Ягольниці (пов. Чортків), бо він подавався за лікаря. Він допускався обманств, вдаючи, нібито лікує невилічимі недуги. Його замкнули в золочівській тюрмі.

— **Самогубство готелевого портієра.** У лісі Звзулі біля Золочева повісився портієр „Подільського Готелю“ в Тернополі, Малюца. Малюцу передтим бачили, як пив у ріжних ресторанах.

— **Пожежа в Сокальщині.** У ночі 12. вересня повстала страшна пожежа в селі Горі, пов. сокальський, що в кількох хвилинах знищила до тла 23 господарств, себто майже половину села Гори. Через сильний вітер рятунок був неможливий. У людях жертв нема, лише попікся господар Андрій Малко й його мати. Шкода, заподіяна вогнем — 80.000 зол.

— **Ріжні вістки.** В Антверпені помер відомий радіольог д-р Морле, наслідком довголітних дослідів над Ретгеновим проміннням. — У Ганновері у фабриці гумових виробів „Контіненталь-Гумміверке“ вибух поранив кількадесять робітників. — Радянський криголім „Малигін“ доїхав до найбільше північного пункту на морі Вікторія, де досі не було ще кораблів і з огляду на ледовики не може їхати далі. — Над Сибіром перейшли останніми днями бурі зі зливами; є жертви в людях і чимало матеріяльних шкід. — Один із директорів франц. банків англієць Аспіналь зумів ошукати банк на 45 міл. франків. — Нові статистичні дані кажуть про велике число прокажених у світі: в Японії є їх точно 102.285, у Китаю приблизно міліон, в Індокитаю 30.000, на Суматрі 1500, у Бразилії 60.000, на Гавайських островах на кожних 1000 мешканців є 6 і в Сенегалю 6 прокажених; цей список далеко неповний.

— **Син Демеля отруївся.** Син відомого німецького поета Ріхарда Демеля, лікар у Берліні, отруївся. Він заснував порадню для кандидатів стану подружого та для самогубців і свого часу мав велику практику. Згодом його матеріяльні обставини ставали щораз гірші і за цим прийшло повне розчарування.

— **Нащадок Байрона книговодом у Празі.** У Празі живе 64-літн. книговод в одній фабриці, що має славне імя Байрона і є нащадком англійського льорда у мужеській лінії. Його батьки, що переїхали до Чехословаччини залишили йому документи, на підставі яких вели процес з англійською ріднею у справі спадщини. Книговод зрікся титулів і давно вже не має англійських „фунтів“.

— **Оригінальний памятник.** Чули ми вже, що памятник мають собаки, заслужені тим, що врятували багато людей, але ніхто не чув досі про памятник, поставлений такому сотворінню, як комасі. А проте у Квінсленд вдячні австралійці рішили вибудувати памятник комасі „кактобластус“, завдяки якій земля австралійська позбувається своїх найбільших ворогів кактей і фігового куща, що поширюється там з нестримною швидкістю.

— **Китайські дорогоцінності йдуть до Америки.** Китайський маршал Шанґ-Суе-Лян найшов простий спосіб на военні кошта. Вже давніше випродував він американцям цінні памятки мистецтва з музею в Пекіні. Коли тепер набрав новобранців із добровольців, загарбав колишню цісарську палату в Пекіні, що має великі скарби. Кораблі, що їдуть до Шангаю, вивозять ріжні памятки мистецтва. Американські міліонери та колекціонери завсіди ласі на такі военні нагоди. Маршал уже дістав 20 міл. енів. Південний китайський уряд, у Нанкіні, обурений такою грабіжницькою політикою, що позбувається національних памяток давнини, видав наказ арештувати Шанґ-Суе-Ляна.

— **Ошуканства Крігера.** Управитель спадщини Крігера, призначений судом, подав тепер точний звіт із книг сірникового короля. Нема ніякого сумніву, що він практикував на велику скалю фальшування рахунків.

— **Скільки є езуїтів?** Чин езуїтів подає сам статистику своїх членів з мин. року. В Італії є їх 1951, у Німеччині 3.167, в Англії 3.733, у Франції 2.976, в еспанських кольоніях 5.300, Зед. Державах 4.503, у славянських країнах 1345, в Австрії, Мадярщині та Голяндії разом 670, на чужинних місіях 1630 священників, 586 схолястиків і 537 „братчиків“. Єзуїтам не вільно поселюватися у СРСР, Швеції, Швайцарії, Португалії, Норвегії, Мексику, Ґуатемалі і від останньої революції в Еспанії.

— **Процес за статую Мойсея.** Мадярський різьбар Рона веде з жидівською віроісповідною громадою у Будапешті процес за відшкодування у висоті 50.000 пенго. Ця громада замовила в нього для новобудованої біжниці статую Мойсея. За якийсь час рабінат заявив, що статуї не потрібує, бо десять жидівських заповідей не дозволяють виставляти у біжницях образів.

— **Місто вдовиць.** Урядова статистика стверджує, що анґлійське місто Ліверпуль має більше вдовиць, ніж якенебудь інше. На кожних 6 жінок, що мають більш 19 літ припадає одна вдовиця. На 850.000 мешканців є там 37.692 вдовиць, втроє більше, ніж вдівців. Тепер черга за вченими розяснити, чому у Ліверпулі жонаті чоловіки вмирають швидше, ніж деінде і швидше, ніж жінки у цьому місті.

— **Молодь і кооперація** — отсе тема низки статтей в окремо цій справі присвяченому ч. 37 Господарсько-Кооперативного Часопису з дня 18. вересня ц. р. На це число Г. К. Ч. звертаємо увагу нашого учительства і молоді.

Із судової салі.

СПРАВА Д-РА О. КОГУТА ПЕРЕД НАЙВ. СУДОМ.

Дня 15. вересня відбулася касаційна розправа д-ра Осипа Когута, адвоката в Богородчанах, засудженого присудом суду присяглих у Львові на кару півтора року тяжкої вязниці. Проти цього засуду внесли оборонці д-р Старосольський та д-р Ганкевич касацію. Найв. Суд ухилив присуд львівського суду і відіслав справу до нового розгляду перед судом присяглих у Львові. Боронив адвокат д-р Старосольський.

ЗА ОДНУ МУШКАТЕЛЬКУ...

Дня 15. червня 1932 р. в Стронятині, львівського повіту, підпалила Марія Котур господарські будинки Стефана Мончука так, що згоріла шопа, стайня та комірка. Причиною цього було те, що Марія Котур забрала одну мушкательку у доньок Мончака, а це побачили доньки Мончака і пустили вістку по селі, що Марія Котур злодійка. Діткнена тим Марія віддала мушкательку навіть разом зі своїм вазонком, але пішла ще й під стодолу Мончака і її підпалила.

За цей вчинок станула дня 15. вересня ц. р. перед судом присяглих у Львові, обвинувачена у злочині підпалу 166 і 167 (к. з.) по старому кодексі.

По переведеній розправі трибунал поставив питання вже з нового кодексу, а саме 216 і 263. Однак судді присяглі заперечили вину обвинуваченої і трибунал видав увільняючий вирок. Предсідником був радн. Личковський, вотували Шуліславський і Галіковський. Боронив адв. *д-р Лев. Ганкевич.*

Дужання.

В *середу* дужання атлетів у львівському цирку при вул. Пелчинській зібрало небувало досі численну публику, зацікавлену заповіддю зустріч двох силачів, яких ніхто ще досі підчас турніру не побідив: поляка Штекера й еспанця (чи португальця) Д'Олівейри. „Сензація“ була тим більша, що відомою була недавна двократна побіда Д'Олівейри над Штекером у Варшаві. Боротьба велася надзвичайно гостро. Здавалося іноколи, що висока техніка й притомність ума Штекера таки переможуть надлюдську силу противника, який давав себе поривати південному темпераментові. Велике признання належить судді, який — не зважаючи на односторонні симпатії некритичної публики — не признав побіди Штекера, що після вбивчого „ключа“ кинув еспанця — при помочі... колїна; Штекерові дали пересторогу, опісля перестерегли теж Д'Олівейру, який брутально поводився з противником, схопленим у „нельсон“. Остаточно, після сорока кількох хвилин, Д'Олівейра знову заклав Штекерові „нельсона“, в якому цей останній не видержав і піддався.

Другою такою емоціонуючою боротьбою була зустріч нашого мистця *Гарковенка* з молодим німцем-гамбурцем, великаном Досе, якому при першій зустрічі, кілька днів тому, наш земляк піддався у нельсові. Наш мистець знову виявив раптому йому бравуру, неврівняну техніку разом з феноменальною силою, а вся публика була захоплена його грою „фер“, без ніяких недозволених хватів, ударів і т. п. В 22 хвилини Гарковенко визволився з „нельсона“ й кинув спантеличеного німця на лопатки. Познатим віденець Кравтер Каван поклав чеха Прохаску, а жид Кравтер бельгійця Тібермонта. Боротьба Колофа з Залюпевським була забавою без висліду.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОЛЕКСАНДЕР БАЗИЛЕВИЧ,

директор Українського Кооперативного Банку в Берестю над Бугом, довголітній член Ради „Ревізійного Союзу Українських Кооператив“ і „Центробанку“, визначний громадський діяч, помер в середу, 14. вересня ц. р. Похорони відбудуться в пятницю 16. вересня в Берестю. На похорони виїздкає зі Львова посол Зиновій Пеленський у характері делегата укр. львівських центральних установ. Точніші інформації про цього видатного громадянина на Поліссі та про його працю подамо іншим разом. В. Й. П.

СПОРТ.

СОКІЛЬСЬКІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

В днях 24. і 25. вересня ц. р. (субота й неділя) відбудуться у Львові сокільські краєві легкоатлетичні змагання. Програма змагань: Для соколів: біги: 100, 200 400, 1500, 3000, 5000 м.; гінці 4×100 м., 100Х200Х400Х800 м.; скоки: увисочінь, удовжінь, жердкою; мети: диском, ратищем; стусан: кулею; змагання у відбиванці побратимів. Для соколиць: біги: 60, 100, 800 м.; гінці 4×60; скоки: увисочінь, удовжінь; мети: диском, ратищем; стусан: кулею.

Святочне отворення змагань відбудеться в суботу. Збірка всіх змагунів (ок) у суботу 24. ц. м. точно в год. 14 (2) попол. на площі С.-Б. за Стрийською рогачкою. Лікарські оглядини замісцевих змагунів (ок) відбудуться в суботу перед збіркою. Закінчення змагань і роздача нагород побідникам відбудеться в неділю 25. ц. м. пополудні.

Легкоатлетичні змагання відбудуться без огляду на погоду. Точніша програма змагань, з поданням, у якім порядку будуть відбуватися конкуренції, буде поміщена в часописах. Участь у змаганнях можуть взяти лише члени Сокільської Організації. Змагунів треба зголосити до дня 20. вересня ц. р. в канцелярії С.-Б. та подати, в якій точці будуть змагатися. Також треба зголосити, хто із змагунів (ок) буде потребувати нічлігу (треба привезти зі собою коц до накривання).

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ У СОКАЛІ.

Спортова секція при „Українській Бесіді“ в Сокалі розвивається дуже гарно і не має, можна сказати, жадного поважнішого противника ані в місті, ані в найближчій околиці. В останньому часі розіграла українська дружина тричі змагання з сокальською жидівською дружиною „Штерн“, одиноким своїм противником у місті. Вислід першого змагання 1:1, другого 4:1 в користь нашої одинацятки, третього 0:0. Цей вислід не віддає як слід відношення сил, бо українська одинацятка мала у всіх трьох змаганнях помітну перевагу над противником.

У. С. Т. „БЕСКИД“ (Надвірна) — „ЧАЙКА“ (Секція копаного мяча при Т-ві „Сокіл“ у Богородчанах) 5:0.

Дня 11. вересня відбулись товариські мячеві змагання між повищими дружинами в Богородчанах, одначе вони не покінчилися з причини грачів „Чайки“. А саме грачі Т-ва „Бескид“ технично значно перевищали грачів „Чайки“ і тому, що „Чайка“ дістала вже по другій половині 5 голів, грачі „Чайки“ почали брутально грати. Коли один з грачів „Бескиду“ звернув одному грачеві „Чайки“ увагу на їх брутальну гру, цей (О. Мартинець) зареагував на це в такий спосіб, що вдарив дотичного грача „Бескиду“ (Свідрука) двічі в лице. Після того грачі „Бескиду“ зійшли з грища. Таку поведінку грачів „Чайки“ слід напятнувати. Зазначуємо, що Т-во „Бескид“, котре своїми заходами придбало власне грище і має комплетний виряд для 4 дружин, а свій виряд випозичувало безплатно кілька разів Т-ву „Прут“ у Делятині, не заслужило хіба на те, щоби, будучи гістьми в Богородчанах, зазнало такого некультурного прийняття. В такий спосіб Т-во „Чайка“ лаврів не здобуде.

Член „Бескиду“.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЮНІОРІВ.

Український Спортовий Союз уладжує в днях 20. і 21. вересня ц. р. ситківкові змагання для юніорів до 18 літ. Змагання відбудуться в поодинокій і двійній грі мущин. Зголошення приймає до 19. IX. год. 19 (7. вечором) дир. В. Паліїв у книгарні Наук. Т-ва, Ринок 10. Вписове 1.50 зол., за двійну гру 1 зол. Організацією змагань займається Львівський Клюб Ситківкарів (ЛКС).

ПЯТИЗМАГ МУЩИН І ТРИЗМАГ ЖІНОК У ПЕРЕМИШЛІ.

Заповіджений на 25. IX. в Перемишлі пятизмаг мущин і тризмаг жінок за мистецтво У. С. С. відкликаний через брак площі. Новий речинець змагань подамо своєчасно до відома.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Краєві легкоатлетичні змагання зачнуться в суботу 17. ц. м. в год. 15. на площі С.-Б. Початок змагань в неділю рано в год. 9, пополудні в год. 15. Вступи 30 сот. і 1 зол.

Нові книжки й журнали.

ДНІПРО, календар-альманах на 1933 р. Видання Т-ва допомоги емігрантам з України. Окладинка П. Обаля. Річник X. Львів, 1933. Стор. 128. Форм. 8°. У календарі взяли участь: В. Дорошенко, Нат. Дорошенко, Ф. Дудко, А. Ількo, В. Каміненко, П. Коваль-Степовий, В. Королів-Старий, О. Костюченко, Б. Лепкий, Е. Маланюк, І. Наріжна, С. Наріжний, П. Обаль, К. Ольжич, ген. М. Омелянович-Павленко, О. Стефанович. Календар коштує 2.50 зол. з пересилкою. Адреса для замовлень: Львів, Руська 3, III. пов. „Українське Т-во Допомоги Емігрантам з України“.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Річник V. Львів, вересень 1932. Зміст: На окраю днів; В. Мосора: Стрийський повіт; о. Й. Р.: Надужиття кредиту і світове задовження; К. Коберський: Пекучі організаційні питання; А. Кущинський: Принціпи організації кооперативно-освітньої діяльности; А. Жук: Кооперація в Польщі і місце в ній укр. кооперації; І. Ф.: Господарська скрута і наші кредитові кооперативи; Господарська хроніка.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платить кооперативам дня 15. IX. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·60 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 4·00—4·10 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Пятниця, 16. IX. год. 7.30 веч. „Так здобувають жінок“.

Театр Ріжнородностей.
Пятниця, 16. IX. вистава не відбудеться.

Спортовий цирк при вул. Пелчинській за площі біля Тенісового Т-ва.
Щодня дужання атлетів. Початок в год. 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Ловіцька княжна“.
АТЛЯНТІК (давніше Лев) нечинне.
КАСІНО: Льорель і Гарді в „Чужинній землі“.
КОЛЬОСЕЙ: „Манон Леско“ та рев'я „300 жінок“.
КОПЕРНИК: „Гегенна жінки“.
МАРУСЕНЬКА: „Гегенна жінки“.
МІРАЖ: „Любощі віденської залоги“.
ОАЗА: „Князівські любощі“.
ПАЛЯС: „Рік 1914“.
ПАН: „10 хвилин жаху“ (Льорель і Гарді), „Кохання серед ледів“ (Р. Гільберт).
ПАСАЖ: „Герой зі Заходу“.
ПРОМІНЬ: „Моє сонічко“.
СТИЛЕВЕ: „На приказ княжни“.
УТІХА: „Сірий дім“.
ХИМЕРА: „Х. 27“ з Марленою Дітріх.

Закордонне радіо.

Субота, 17. вересня 1932.

Ляйпціг (259,3) 17.00 Нар. музика, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, 20.00 Шопенові твори, **Міляно** (331,4) 11.15, 13.00, 17.00, 19.00 Музика, **Штрасбург** (345,2) 20.30 Вечір оперетток, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.30 Рецітaль Ваіно Маліnена, 19.30 Спів Юр. Мальмстен, **Берлін** (419) 20.00 Радіопопурі, **Білгород** (430,4) Нар. пісні, Нада Александрович, **Рим** (441,2) 20.45 „Міміі Пінсон“ оп. Леонкавалля, **Прага** (488,6) 20.30 Концерт Мор. Шеташе, **Вілень** (517,2) 11.30 Капеля, 16.30 Концерт, 19.10 Фортепян, **Мінхен** (532,9) 20.15 Царевич, **Будапешт** (550,5) 12.05 Орхестра, 21.45, 23.30 Циг. музика, **Харків** (937,5) 15.00 Концерт, 16.35 Гумор і сатира, 18.15 Концерт, рецитації, 1.00 Український концерт, 24.00 Комунікати, танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 17. вересня 1932.

11.58 Час. 12.10 Огляд преси. 12.20, 12.45 Грамофон. 12.40 Метеорольогічний комунікат. 13.10 Трансм. з Рашева, свято в честь полк. Ліса-Кулі. 15.00 Господарський комунікат. 15.30 Військові вістки. 15.40 „Один день із діт. літ Шопена“, 16.05 Авд. для хорих, легка орхестра, 17.00 Концерт, 18.00 „На Палуках“ відч., 19.10 Всячина, 19.35, 21.50 Прес. рад. денник, 19.45 „Жовнірик із Божої ласки“ (полк. Ліс-Куля) відч., 20.00 Легка музика (орхестра), 20.55 На овиді, 21.05 Концерт, 21.55 Комунікати, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Спорт, 22.50 „У стіп сніжних велитнів“ муз. репортаж.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На „Рідну Школу“ зложили Вп.: Український Театр „Заграва“ Львів 10 зол. з нагоди річниці існування; Дзюня Гукевичева, Устрики Долішні 10 зол. замісць цвітів на могилу бл. п. Марії Літинської. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 455 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костир. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.